

היום נלמד בעזרת ה':

חולין דף קי

כי סליק רבי אלעזר אשכחיה לזעירי: כשעלה רבי אלעזר מבבל לארץ ישראל הוא פגש את זעירי, ושאל אותו האם יש כאן מישהו שאמר לרב ברייתא שכחל שהתבשל בלא קריעה אסור באכילה, ולכן רב אסר את הכחל (כלישנא בתרא לעיל)?

אחוייה: הראו לו בני המקום את רב יצחק בר אבודימי ואמרו לו שהוא אמר לרב את הברייתא. אמר לו רב יצחק בר אבודימי - אני כלל לא שניתי לו שכחל אסור! אלא רב 'בקעה מצא וגדר בה גדר' כלומר הוא ראה שמזלזלים בהלכות בשר וחלב ולכן הוא החמיר ואסר כחל שהתבשל בחלבו כדי שלא יבואו להתיר בשר וחלב.

דרב איקלע לטטלפוש: והמעשה שהיה, רב הזדמן למקום הנקרא 'טטלפוש' והוא שמע אשה האומרת לחברתה 'כמה חלב צריך בשביל לבשל רבע (- ליטרא) בשר?' אמר רב האנשים כאן לא יודעים שבשר בחלב אסור! ולכן הוא התעכב שם ואסר להם כחל שהתבשל בחלבו.

רב כהנא מתני הכי: רב כהנא גרס כנ"ל. אבל רבי יוסי בר אבא גרס בתשובתו של רב יצחק בר אבודימי לרבי אלעזר - אני כחל של מניקה שניתי לו שאסור כי יש בדדיה הרבה חלב. אבל רב הבין מרבי חייא שכל כחל אסור. כי רב הלך ללמוד אצל רבי חייא, ורבי חייא היה מפולפל ומחודד מאד, והוא חשב שרב יבין מעצמו שרק כחל של מניקה אסור ושאר כחל מותר, ולכן הוא לא חילק לרב בין כחל של מניקה לשאר כחל. אבל רב לא הבין וחשב שכל כחל אסור.

*

רבין ורב יצחק בר יוסף: הזדמנו לביתו של רב פפי. הגישו לפניהם תבשיל של 'כחל'. רב יצחק בר יוסף אכל מהתבשיל ואילו רבין לא אכל. אמר על כך אביי - רבין 'תכלא' = כלומר רבין 'השכול' (רבין היה אב שכול בגלל שנפטרו בניו), מדוע

הוא לא אכל? הרי אשתו של רב פפי היא הבת של ר' יצחק נפחא, ור' יצחק נפחא הוא אדם הזהיר במעשים טובים, ואם הבת שלו לא היתה שומעת מבית אביה שמותר לאכול כחל, היא לא היתה מגישה להם תבשיל של כחל.

*

בסורא לא אכלי כחלי: בעיר סורא נהגו שלא לאכול כחל, ואילו בעיר פומבדיתא נהגו כן לאכול כחל.

רמי בר תמרי, שהוא רמי בר דיקולי, היה בן העיר פומבדיתא. פעם אחת הוא הזדמן לסורא בערב יום כיפור. כל אנשי סורא הוציאו את הכחל שלהם וזרקו אותו (כי הם נהגו שאסור לאכול אותו). הוא הלך ולקח את הכחלים ואכל אותם. מצאו אותו אוכל כחל, והביאו אותו לפני רב חסדא באשמה שהוא אכל כחל.

אמר ליה אמאי תעביד הכי: שאל אותו רב חסדא – מדוע אתה עושה כך? אמר לו רמי בר תמרי – אני מגיע מהמקום של רב יהודה שהוא נוהג היתר באכילת כחל.

אמר לו רב חסדא – האם אתה לא יודע שמי שיצא ממקום אחד והלך למקום אחר, נותנים עליו גם את החומרות של המקום שיצא ממנו, וגם את החומרות של המקום שהלך אליו? ואם כן מדוע לא החמרת כבני המקום הזה? אמר לו רמי בר תמרי – עשיתי זאת חוץ לתחום.

שאל אותו רב חסדא ובמה צלית את הכחל? כלומר מניין היו לך שם עצים? אמר לו רמי בר תמרי – צליתי אותו 'בפורצני' – הדלקתי אש בחרצנים של ענבים שהיו ליד היקבים. שאל אותו רב חסדא – אולי החרצנים האלו הגיעו מיין נסך והם אסורים בהנאה? אמר לו רמי בר תמרי – כבר עברו על החרצנים שנים עשר חדש, ואז הם כבר יבשים ומותר להשתמש בהם. שאל אותו רב חסדא – אולי הם שייכים לבעלים שלהם וזה גזל? אמר לו רמי בר תמרי – כבר התייאשו מהם הבעלים, כי ראיתי שהם כבר נרקבו וצמחו בהם עשבים.

חזייה דלא הוה מנח תפילין: ראה רב חסדא שרמי בר תמרי לא מניח תפילין (בזמנם הלכו כל היום עם תפילין), ושאל אותו מדוע אתה לא מניח תפילין? אמר לו רמי בר תמרי – יש לי מחלת מעיים, ואמר רב יהודה שהחולה במעיים פטור מן התפילין כי הוא כל הזמן צריך לשרותים ועליו לחלוץ את התפילין כל הזמן.

ראה רב חסדא שאין לרמי בר תמרי חוטי ציצית בבגדו, ושאל אותו מדוע אין לך ציציות? אמר לו רמי בר תמרי - הבגד אינו שלי כי לקחתי אותו בהשאלה ממישהו, ורב יהודה אמר שטלית שאולה פטורה מציצית במשך שלשים יום הראשונים.

אדהכי אייתוה להווא גברא: בינתיים הביאו איש אחד שלא רצה לכבד את אביו ואמו, קשרו אותו כדי לתת לו מלקות עד שיסכים לקיים את המצוה. אמר להם רמי בר תמרי תעזבו אותו, כי כתוב בכרייתא 'כל מצות עשה שמתן שכרה בצדה, אין בית דין שלמטה מוזהרין עליה'. ומצוה זו מתן שכרה בצידה שהוא אריכות ימים, והתורה פירשה את שכרה כדי ללמד שמי שלא מקיים את המצוה הזו, זה העונש שלו.

אמר לו רב חסדא - אני רואה שאתה חריף הרבה. אמר לו רמי בר תמרי אם היית במקומו של רב יהודה היית מראה לך את החריפות שלי. (כי אם היית גר איתי שם, היינו הולכים בכל יום לשיעור של רב יהודה, והיית רואה את החריפות שלי. מהר"ם שיף).

*

אמר ליה אב"י לרב ספרא: כשתעלה לארץ ישראל תשאל את בני ארץ ישראל מה הם נוהגים בכבד? האם מותר לבשל כבד בתוך קדירה, או שאסור בגלל שהוא פולט דם בזמן הבישול והדם הזה אסור.

כשעלה רב ספרא לארץ ישראל הוא פגש את רב זריקא ושאל אותו. אמר לו רב זריקא אני שלקתי כבד בקדירה לרבי אמי והוא אכל אותו.

כי אתא לגביה: כשחזר רב ספרא לבבל הוא סיפר לאב"י את תשובת רבי זריקא. אמר לו אב"י - לא היה לי ספק שהדם של הכבד אינו אוסר את הכבד עצמו, בגלל שהוא טרוד לפלוט דם והוא לא יכול לבלוע את הדם שיוצא ממנו. אבל הספק שלי הוא האם הדם שיוצא מהכבד אוסר בשר שמתבשל עם הכבד באותו הסיר?

מאי שנא למיסר נפשה וכו': אמר לו אב"י מדוע אין לך ספק האם הדם שיוצא מהכבד אוסר את הכבד עצמו, וברור לך שהוא לא אוסר? בגלל שכתוב במשנה (בתרומות) 'הכבד אינה נאסרת'. אם כן גם לגבי השאלה האם הוא אוסר חתיכה

אחרת שמתבשלת, אל תסתפק ויהיה ברור לך שהיא אסורה, כי באותה משנה כתוב 'הכבד אוסרת ואינה נאסרת, מפני שהיא פולטת ואינה בולעת'.

אמר ליה דילמא וכו': אמר לו אב"י יתכן שהמשנה שם עוסקת בכבד של בהמה טריפה, שהכבד עצמו אסור, והשמנונית שלו יוצאת ונכנסת לבשר שמתבשל עימו. אבל בכבד של בהמה כשרה שאין בעיה מצד השמנונית של הכבד, אני עדיין מסתפק מצד הדם שיוצא ממנו האם הוא אוסר את הבשר.